

Metodika

pro sestavení zprávy

o životním prostředí města

Miroslav Lupač
Josef Novák
Viktor Třebický

„Kvalita životního prostředí je určujícím faktorem spokojenosti obyvatel měst a obcí. Zajištění přístupu občanů k informacím o stavu životního prostředí je jednou ze základních podmínek jejich účasti na veřejné správě. V otevřené demokratické společnosti mají občané právo na tento druh informací. Na národní úrovni je toto právo zaručeno zákonem. Tato metodika je určena úředníkům i politikům měst a jejím účelem je poskytnout návod, jak shromáždit a dobrovolně prezentovat data o životním prostředí občanům na místní úrovni, kde žádná zákonná povinnost dosud neplatí.“

I. Úvodem	3
I.1 Příklady ze zahraničí	3
I.2 Situace v České republice	3
I.3 Pět dobrých důvodů, proč vydat zprávu o stavu životního prostředí	4
I.4 Periodicita vydávání zprávy o stavu životního prostředí města	4
I.5 Časová a finanční náročnost vydávání zprávy o stavu životního prostředí města	5
II. Jak sestavit zprávu o životním prostředí města?	6
III. Struktura zprávy	7
IV. Obsah zprávy	8
IV.1 Obsah zprávy: Kapitola 1.: Slovo starostky/starosty	8
IV.2 Obsah zprávy: Kapitola 2.: O městě a lidech	8
IV.3 Obsah zprávy: Kapitola 3.: Životní prostředí města v souvislostech	10
IV.4 Obsah zprávy: Kapitola 4.: Specifické/aktuální téma	15
IV.5 Obsah zprávy: Kapitola 5.: Odpady	16
IV.6 Obsah zprávy: Kapitola 6.: Ovzduší	18
IV.7 Obsah zprávy: Kapitola 7.: Voda	19
IV.8 Obsah zprávy: Kapitola 8.: Hluk	21
IV.9 Obsah zprávy: Kapitola 9.: Veřejná zeleň v zástavbě	22
IV.10 Obsah zprávy: Kapitola 10.: Ochrana přírody a využití území	23
IV.11 Obsah zprávy: Kapitola 11.: Ekologický profil	25
IV.12 Obsah zprávy: Příloha: Mapa důležitých prvků	26
V. Zdroje dat pro indikátory	28
VI. Metainformace	37

Každý občan České republiky má zákonem dané právo na informace o životním prostředí. Toto právo je velmi dobře naplněno na mezinárodní, národní a eventuálně i na krajské úrovni. Pokud však daný občan žije ve středně velkém městě a zajímá ho ucelená informace o kvalitě životního prostředí v místě jeho bydliště, narazí na obtíže. Informace sice existují, jsou obsaženy v nejrůznějších datových zdrojích a sledovány nejrůznějšími institucemi, ale pro běžného občana či zastupitele jsou prakticky nedosažitelné a nesrozumitelné. Cílem této metodiky je poskytnout návod na zpracování zpráv o stavu životního prostředí středně velkých měst (cca 10 – 50 tisíc obyvatel). Na její přípravě a úvodních konzultacích se podíleli experti z několika odborných institucí, a to zástupci České informační agentury životního prostředí (CENIA), odboru informatiky Magistrátu hl. m. Prahy, Ústavu pro ekopolitiku, o. p. s., Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem či Centra pro otázky životního prostředí UK a v neposlední řadě také pracovníci odborů životního prostředí měst.

I.1 Příklady ze zahraničí

Řada měst v ekonomicky vyspělých zemích všech kontinentů pravidelně vydává zprávy o stavu svého životního prostředí. Často jde o velmi obsažné a čtenářsky „přátelské“ analýzy, kde je stav a vývoj životního prostředí města ilustrován na základě srozumitelných indikátorů.

Často uváděným příkladem je město Seattle, kde iniciativa přišla takřka již zdo-
la. Skupinu aktivních občanů počátkem

90. let dvacátého století zajímalo, jaký je stav jejich města. Je Seattle „udržitelný“ či nikoliv? Přizvali proto odborníky a navrhli sadu indikátorů, které dobře odrážely existující problémy města a hodnoty občanů. Vznikla tak jedna z prvních sad indikátorů udržitelného rozvoje na komunální úrovni. Příkladem místně specifických indikátorů využívaných v Seattlu je počet lososů táhnoucích řekou ve městě či podíl místních zemědělských produktů. Indikátory byly vyhodnoceny celkem třikrát (1993, 1995, 1998) a svým tvůrcům přinesly mimo jiné zjištění, že pouhé zveřejnění výsledků nestačí. Na indikátory navázaly akce s cílem změnit vývoj negativních trendů a udržet pozitivní hodnoty.

Příkladem z jiného konce světa je Auckland City z Nového Zélandu. Město vydává od roku 1998 každé tři roky průběžně aktualizovanou zprávu o svém životním prostředí nazvanou „Our Changing Environment“. Zpráva obsahuje přehled cílů města pro každou oblast (např. ovzduší, odpady, kontaminovaná půda, kvalita vody) a přehled souvisejících indikátorů uspořádaných do rámce „vliv – stav – odezva“. Součástí je hodnocení trendů a návrh opatření, které může uskutečnit každý občan. Příkladem dalších měst, jejichž zkušenosti se zveřejňováním zpráv o stavu životního prostředí ovlivnily vznik této metodiky, je Rotterdam, Sydney, Richmond (Kanada), Camden (čtvrť Londýna) či Mogale (Jižní Afrika).

I.2 Situace v České republice

Jaká je situace v České republice? Právo občanů na informace o životním prostředí je

v domácím právním řádu založeno především v zákoně č. 123/1998 Sb. Česká republika je také vázána povinnostmi vyplývajícími z práva Evropského společenství i mezinárodních dohod, zejména tzv. Aarhuské úmluvy. Tento pilíř evropské „demokracie v oblasti životního prostředí“, výše zmíněný zákon a další právní předpisy ČR, jako například zákon 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, zakládá povinnost veřejné správy informovat pravdivě občany o stavu životního prostředí. Tím se rozumí informace o stavu jeho jednotlivých složek (voda, ovzduší, půda atd.), ale také o faktorech, které tento stav ovlivňují.

Na národní úrovni ukládají české zákony ministerstvu životního prostředí informovat o stavu životního prostředí prostřednictvím zprávy o stavu životního prostředí. Tuto zprávu schvaluje vláda a projednává parlament. Kromě toho vydává každoročně Česká informační agentura životního prostředí (CENIA) Statistickou ročenku životního prostředí ČR, kde v mimořádně podrobné míře zveřejňuje konkrétní data charakterizující stav složek životního prostředí a faktorů, jež jej ovlivňují. O stavu životního prostředí jednotlivých krajů se nyní lze také podrobněji dozvědět díky ediční řadě statistických ročenek jednotlivých krajů, jejichž zpracování má také na starosti CENIA.

Na nižších úrovních již neexistuje jednotný přístup a jednotlivé úřady poskytují informace zpravidla jen na vyžádání, jak ukládá zákon. Logickou výjimkou je hlavní město Praha, které každoročně vydává velmi podrobnou ročenku životního prostředí a provozuje i mimořádně obsahově i formálně kvalitní internetový informační servis ENVIS. Některá města také věnují stavu životního prostředí prostor na internetu a některá

dokonce zpracovávají – ať již pravidelně či nikoliv – samostatný dokument: zprávu o stavu životního prostředí.

Konkrétně jde například o město Svitavy, které vydává ročenku o stavu životního prostředí pravidelně a každoročně již od roku 1995, či město Kladno, kde vyšla zpráva zatím jednorázově v roce 2006. Jedná se však o ojedinělé příklady a městům obecně chybí motivace (a finance) podobné ročenky zpracovávat. Přesto po místně specifických informacích o stavu a vývoji životního prostředí existuje jasná poptávka ze strany nejrůznějších skupin – od občanů, přes školy a studenty, neziskový sektor po místní podnikatele.

I.3 Pět dobrých důvodů, proč vydat zprávu o stavu životního prostředí

Zpráva

1. je dokladem přístupu města k ochraně životního prostředí jako určujícího faktoru kvality života;
2. je podkladem pro koncepční dokumenty, strategické plánování a jednotlivé projekty města;
3. je ukazatelem vývoje ve zhruba pětiletých cyklech;
4. je vizitkou města pro ostatní obce, kraj, stát;
5. je pomůckou pro další práci místních organizací, školní práci žáků a studentů, podnikatelů.

I.4 Periodicita vydávání zprávy o stavu životního prostředí města

Navržený koncept počítá s frekvencí vydávání zprávy vždy jednou za 3 – 5leté období. Měla by tak postihovat dlouhodobější proměny prostředí ve městě a zásadní milníky v tomto vývoji. Zpráva je vydávána

přibližně na konci druhého čtvrtletí aktuálního kalendářního roku a její obsah je založen na datech za uplynulý kalendářní rok.

I.5 Časová a finanční náročnost vydávání zprávy o stavu životního prostředí města

Při postupu podle této metodiky lze sestavit zprávu zhruba za 3 měsíce a výkono-

vá náročnost je přibližně 110 hodin na získávání dat, přípravu textů, jejich věcnou a formální korekturu a sestavení zprávy. Jinými slovy příprava zprávy představuje asi 1/4 přepočteného úvazku jednoho pracovníka po dobu tří měsíců.

Data potřebná pro sestavení zprávy jsou veřejně dostupná a zdarma.

Hrubý odhad dalších nákladů vč. DPH:

Sestavení mapy odborníkem na geografické informační systémy	5 000 Kč
Grafické práce	5 000 Kč
Tisková příprava včetně finální korektury	15 000 Kč
Výroba zprávy v nákladu cca 200 ks a rozsahu cca 35 – 45 tiskových stran A5/B5	10 000 Kč
CELKEM	35 000 Kč

II. Jak sestavit zprávu o životním prostředí města?

Metodika tvorby zpráv o stavu životního prostředí města přináší detailní praktický návod, jak sestavit zprávu o stavu životního prostředí města, které zdroje dat využít a které jevy v oblasti životního prostředí při sestavování zprávy vzít v úvahu a jak je prezentovat.

Metodika obsahuje ve svých jednotlivých kapitolách kombinaci tří navzájem se doplňujících postupů, které při vzájemné kombinaci vytvoří požadovaný výsledek. Jedná se o interpretaci pomocí textových částí, včetně pomocných tabulek a ilustračních grafů, dále prostřednictvím indikátorů a v neposlední řadě prostřednictvím mapy s vyznačenými jevy důležitými z hlediska životního prostředí.

Pro sestavení textových částí nabízí metodika témata (oblasti, jevy), na které by tvůrce zprávy neměl zapomenout a o kterých je vhodné se zmínit. Témata popisovaná v kapitolách věnovaných jednotlivým složkám ŽP jsou členěna do návodných otázek tak, aby po jejich zodpovězení bylo možné textovou část sestavit. Otázky byly vybrány s respektováním komplexnosti, významnosti a jedinečnosti životního prostředí města. Je ovšem jasné, že ne vždy je možné na všechny otázky odpovědět, a naopak mohou se vyskytnout jevy významné pro konkrétní město, které nabízené otázky neodrážejí.

Pro sestavování textové části zprávy je nutné zmínit témata a okruhy, které jsou uvedeny v metodice u úvodních kapitol, a odpovědět na otázky uvedené v metodice u složkových kapitol.

Dalším postupem pro prezentaci životního prostředí jsou indikátory. Pomocí nich lze

předložit informace o životním prostředí v přesných číslech a datech. Každá kapitola obsahuje seznam vhodných indikátorů, které odrážejí důležitá témata a jevy. Indikátory navazují na textovou část a v mnohém ji upřesňují a rozšiřují. Každý indikátor je popsán ve zjednodušeném metodickém listu, kde je přesná definice indikátoru, jeho jednotka a především zdroj dat.

Pro sestavování indikátorové části zprávy je nutné zjistit údaje pro indikátory úvodních a složkových kapitol uvedené v metodice v kapitole V.

Samostatnou kapitolu tvoří metainformace. Jednotlivé data a informace o životním prostředí se zjišťují přímo z evidence různých odborů městského úřadu či z veřejně přístupných databází. Jejich seznam uvádí kapitola VI. a zároveň jsou uvedeny v indikátorových listech v kapitole V.

Pro zjištění podkladových dat je nutné kontaktovat správce údajů či poskytovatele veřejně přístupných dat či zjistit údaje ve veřejně přístupných databázích na internetu.

Velmi důležitým způsobem prezentace informací o stavu životního prostředí je geografické znázornění v mapě. V ní jsou zobrazeny základní prvky a jevy mající vztah k danému území (hranice, komunikace, lesy, ...) a k ochraně životního prostředí (hlavní znečišťovatelé, ČOV, ...).

Pro vytvoření přehledné mapy administrativního území města je nutné zjistit podkladová data a zaneść je do geografického informačního systému (GIS) tak, jak naznačuje příklad v podkapitole IV.12

III. Struktura zprávy

Navrhovaná struktura zprávy respektuje národní a krajský rámec, nicméně usiluje o originální přístup v zájmu srozumitelnosti a respektu k jedinečnosti každého města.

Zprávu rozdělíme do čtyř hlavních částí a ty pak do jednotlivých kapitol. Schéma na této straně znázorňuje strukturu zpráv.

Zpráva poskytne komplexní pohled na životní prostředí města ve všech souvislostech včetně vzájemných vazeb s okolím a popisu faktorů, které životní prostředí ovlivňují. V druhé části se zpráva dotkne specifického tématu, jehož výběr je v kompetenci města a které odráží aktuální problém, či naopak zmíní úspěšně realizované řešení nějakého problému. V této specifické části mohou dostat prostor i další místní organizace nebo například žáci a učitelé místních škol pro vlastní prezentaci své činnosti v oblasti

ochrany životního prostředí. Ve třetí části zpráva popíše formou otázek a odpovědí stav hlavních složek životního prostředí. Poslední část shrne hlavní indikátory ze všech předchozích kapitol do přehledné tabulky (volitelně) a doplní zprávu přehlednou mapou hlavních prvků ovlivňujících životní prostředí ve městě.

Každá jednotlivá kapitola kromě úvodu a specifického tématu bude složena z textové části a části tabelární – přehledu indikátorů. Text každé kapitoly doplníme výběrem důležitých indikátorů, které se k němu vztahují, a jejich souhrnnou prezentací v podobě tabulky. Samostatnou poslední kapitolu zprávy tvoří přehled nejvýznamnějších indikátorů souhrnně charakterizujících stav životního prostředí a tyto hodnoty jsou porovnány s hodnotami na krajské a národní úrovni. Tato kapitola je pojata jako volitelná, neboť záleží na tom, jsou-li již k dispozici časové řady a jsou-li dostupná data na vyšších úrovních za příslušné roky.

IV. Obsah zprávy

Veškeré údaje uvedené ve zprávě se vztahují k území obce (dle §18 zák. 128/2000 Sb., o obecním zřízení, v aktuálním znění). Pokud nelze získat příslušné údaje za území obce, v ojedinělých případech lze vycházet z údajů za správní obvod obce s rozšířenou působností, případně z údajů z krajské úrovně.

IV.1 Obsah zprávy: Kapitola 1.

Slovo starostky/starosty

V této kapitole je prostor pro úvodní slovo starostky/starosty města. Text by neměl přesáhnout 1 normostranu, tj. 1800 znaků. V textu by měl být popsán význam, který město přikládá ochraně životního prostředí. Lze zmínit i největší problémy či úspěchy v dlouhodobém horizontu a také plány do budoucna.

Zpráva nemá charakter ročenky, ale shrnuje dlouhodobý vývoj a stav životního prostředí, a tak, i když je většina údajů ve zprávě vztažena k uplynulému roku, by text měl mít spíše nadčasový charakter. Pokud bude v textu zmiňován poslední vývoj v oblasti ochrany životního prostředí, měl by se vztahovat k období uplynulých pěti let.

Text je úvodem k publikaci a měl by odrážet skutečnosti uvedené v jednotlivých kapitolách s důrazem na priority města týkající se jednotlivých složek životního prostředí.

IV. 2 Obsah zprávy: Kapitola 2.

O městě a o lidech

Tato kapitola přináší základní údaje o městě. Jsou zde uvedeny souvislosti geografické, historické, demografické a další významné informace, které charakterizují život města. Jako většina kapitol (viz schéma výše) se skládá z textové a tabelární části.

TEXTOVÁ ČÁST

Textová část se dále člení na následující podkapitoly:

2.1 Poloha města

V této části popíšeme obecnou polohu města v rámci České republiky, průměrnou nadmořskou výšku a rozlohu územního obvodu města. Dále případně doplníme úvodní informaci o stručný, klíčový a vypovídající údaj o geomorfologické situaci města.

2.2 Administrativní členění

V této podkapitole popíšeme krajské začlenění města a uvedeme, zda je město obcí s rozšířenou působností. Pokud tomu tak není, uvedeme, do jakého správního obvodu obce s rozšířenou působností město náleží. Současně popíšeme rozdělení územního obvodu města na jednotlivé městské části (uvedeme jmenovitě) a katastry (uvedeme počet). V této podkapitole dále uvedeme členství města ve sdružení obcí – mikroregionech a místních akčních skupinách (MAS) – a případně v dalších přeshraničních sdruženích (euroregiony).

2.3 Historie města

V této podkapitole uvedeme první zmínky o městě a okolnosti jeho založení. Dále zde popíšeme klíčové okamžiky rozvoje města v novověku. Důležité je zmínit podstatné skutečnosti, které měly vliv na rozvoj města do 20. století. Jde zejména o popis struktury průmyslu, případně služeb v 19. a 20. století, vlastníků podniků a poskytovatelů dalších služeb. Další významnou částí této podkapitoly je popis rozvoje města po druhé světové válce do konce 20. století. Tím se rozumí

popis vývoje situace ve městě v letech 1945 – 2000. Tato část by měla popsat „novodobou“ historii města včetně popisu rozvojových projektů po politické změně v roce 1989.

2.4 Obyvatelstvo

V této části popíšeme zejména historickou a současnou skladbu obyvatelstva z národnostního hlediska, pokud je to relevantní (byla a je-li skladba v konkrétní obci významně heterogenní). V každém případě uvedeme celkový počet hlášených obyvatel. Současně v této podkapitole zmíníme index stáří, tj. podíl obyvatel mladších 15 let k počtu obyvatel ve věku nad 65 let. Současně lze uvést obdobný indikátor – index ekonomického zatížení, který postihuje poměr počtu seniorů a dětí k počtu ekonomicky aktivních. Dále do této podkapitoly patří údaj o průměrném věku obyvatel a registrované míře nezaměstnanosti. Součástí této dílčí kapitoly bude údaj o vzdělanostní struktuře. Tím je myšleno uvedení údaje o poměru počtu obyvatel se základním, středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Nakonec do této kapitoly patří údaj o počtu trvale obydlených a v posledním roce dokončených bytů ve městě.

2.5 Městský úřad a hospodaření

Zde uvedeme údaj o hospodaření města za uplynulý rok, tedy celkovou výši skutečných příjmů a skutečných výdajů. Současně zmíníme počet a druh příspěvkových organizací města, případně je přímo vyjmenujeme. Do této podkapitoly dále patří údaj o vedení města, tj. o počtu členů zastupitelstva a rady města.

2.6 Ekonomická struktura a priority rozvoje města

Úvod této podkapitoly věnujeme stručnému shrnutí informací o hlavních zaměstnavatelích a vůbec nejvýznamnějších podnicích ve

městě. Naznačíme i jaká je výrobní orientace průmyslových podniků, které hlavní výroby produkuje. Uvedeme zde, kolik obyvatel vyjíždí za prací mimo území města.

Dlouhodobé rozvojové priority města z hlediska území by měly být součástí územního plánu. Zmíníme, zda město plánuje rozšíření ploch pro průmysl, pro bytovou výstavbu a v jakém rozsahu. Dále uvedeme specifické cíle, tj. klíčová témata souvisejících s rozvojem města, která jsou aktuální ve střednědobém horizontu cca 3 – 5 let.

2.7 Problémy města

Do této kapitoly patří také přehled hlavních problémů, které město trápí, a to zdaleka nejen problémů, které se přímo týkají životního prostředí. Prostor v této podkapitole využijeme pro popis hlavních ohrožení a specifických problémů města a také případně způsobu, jakým se město s těmito problémy snaží vypořádat.

2.8 Další (ostatní)

Závěrečná podkapitola by měla stručně pojednat o kultuře a společenském životě ve městě, o organizacích pro volný čas, spolkové činnosti a podobně. Patří sem i informace o akcích, které ve městě pravidelně probíhají, ať již mají místní, regionální nebo celostátní charakter. Informace o míře aktivity občanů a jejich iniciativě ve společenské oblasti vhodně zarámuje celou úvodní kapitolu o městě a o lidech v něm žijících.

TABELÁRNÍ ČÁST

Tabelární část obsahuje přehled několika hlavních ukazatelů – indikátorů – v podobě čísel, které jsme již zmínili v textu a pro přehlednost je nyní ještě souhrnně prezentujeme pro „rychlé čtenáře“:

Č. ind.	Název indikátoru	Jednotka
2.1	Hustota zalidnění	obyvatel / km ²
2.2	Plocha administrativního území na obyvatele	ha
2.3	Počet obyvatel	osoby
2.4	Průměrný věk	roky
2.5	Porodnost	narození na 1000 obyvatel
2.6	Úmrtnost	zemřelí na 1000 obyvatel
2.7	Přirozený přírůstek	počet na 1000 obyvatel
2.8	Migrační přírůstek	počet na 1000 obyvatel
2.9	Celkový přírůstek	počet na 1000 obyvatel
2.10	Výskyt alergií a astmatu	počet na 1000 obyvatel
2.11	Výstavba nových bytů	byty/1000 obyvatel
2.12	Míra podnikatelské aktivity	registrovaných subjektů/1000 obyvatel
2.13	Index ekonomického zatížení	index
2.14	Registrovaná míra nezaměstnanosti	%

IV.3 Obsah zprávy: Kapitola 3.

Životní prostředí města v souvislostech

Tato kapitola má přinést komplexní pohled na město s důrazem na souvislosti a vazbu na okolí. Zde se již přímo zaměřujeme na vlivy působící na životní prostředí. Patří sem charakteristika krajiny, charakteristika míry urbanizace a suburbanizace, popis toků energií z vnějšku a vně územního obvodu města, toků odpadů, ale také například infrastruktury důležité pro životní prostředí a výdaje na životní prostředí. Jako většina kapitol se i tato skládá z textové a tabulární části.

TEXTOVÁ ČÁST

Textová část se dále člení na následující podkapitoly:

3.1 Charakteristika krajiny a využití území

Popis krajiny, ve které město leží, je jed-

ním z hlavních předpokladů pro pochopení dalších souvislostí a východisek. V tomto popisu se zaměříme na geografický a geomorfologický popis. Zmíníme nadmořskou výšku a převažující charakter krajiny (např. podhorské svahy s převažujícími původními lesy, hospodářské lesy, rovinná zemědělská krajina, údolní krajina a niva, pánevní oblast atd.). Upřesníme zde také strukturu uspořádání a prostorové vztahy jednotlivých částí města.

Významnou pozornost v této kapitole věnujeme ekologické stabilitě krajiny, respektive prvkům ekologické stability a chráněným územím. Popíšeme zejména prvky nejvýznamnější: nadregionální biokoridory a velkoplošná chráněná území. Dále popíšeme biocentra a biokoridory nižšího řádu a maloplošná chráněná území. Údaje zpravidla najdeme v územním plánu

a podrobnosti o chráněných územích také v Ústředním seznamu ochrany přírody a krajiny spravovaném Agenturou ochrany přírody a krajiny (<http://drusop.nature.cz>). Nakonec nezapomeneme na území s nižším stupněm ochrany – přírodní parky, pokud se na území města vyskytují. Na závěr zmíníme, zda město plánuje či realizuje opatření pro posílení ekologické stability v dlouhodobém horizontu a jaká.

Příklad:

část textu ze zprávy města Dubí

„Administrativní území města Dubí leží v rovinatých pánevních polohách na úpatí Krušných hor s všeobecným mírným jižním sklonem. Převážná část území se nachází v nadmořské výšce okolo 300 m n. m., nicméně zahrnuje i ostře modelovaný svah Krušných hor jižní orientace s nadmořskou výškou až 850 m n. m. a vrcholovou plošinu Krušných hor v nadmořské výšce 800–880 m n. m. Na jižních svazích Krušných hor nacházíme zbytky původních listnatých lesů (v dolních částech) a balvanitá suťová pole a skalní výchozy ve vyšších partiích. Vrcholová plošina Krušných hor byla v minulosti ve velkém rozsahu odlesněna za účelem budování sídel a zemědělské činnosti.“

3.2 Území narušené těžbou

Těžba nerostných surovin v minulosti i současnosti je v České republice pro řadu měst důležitým faktorem ovlivňujícím charakter krajiny a kvalitu životního prostředí. Pokud se těžba surovin města nedotkla a nedotýká, lze tuto kapitulu vynechat. V opačném případě je ale důležité uvést údaje o poddolovaných územích, důlních dílech a dobývacích prostorech, které lze získat z informačního systému České geo-

logické služby. Současně uvedeme informaci o chráněných ložiskových územích, tj. oblastech, které jsou podle zákona vyhrazeny pro budoucí případnou těžbu.

Pokud se na území obce vyskytují území narušená těžbou, zmíníme i jejich rekultivace. Popíšeme charakter a rozsah rekultivací, použité způsoby rekultivací, například použité druhy dřevin v nových výsadbách.

Příklad:

část textu ze zprávy města Dubí

„Podstatná část intravilánu města Dubí, zejména části obce Bystřice, Drahůnky, Mstišov a částečně Dubí se nachází na poddolovaném území po těžbě hnědého uhlí „Proboštov u Teplic“ (klíč 1714 dle ČGS). Pro ložisko „Proboštov“ je stanoveno chráněné ložiskové území „Proboštov“ (07840000) se zásobami hnědého uhlí. Část obce Pozorka a částečně Mstišov se nachází na poddolovaném území po těžbě hnědého uhlí „Dubí – Pozorka“ (klíč 1666 dle ČGS). V těchto poddolovaných územích se nachází řada důlních děl. K ukončení provozu těchto důlních děl došlo většinou nejpozději v 19. století, resp. do konce první poloviny 20. století.“

3.3 Zemědělství, lesnictví a průmysl

V této kapitole je vhodné popsat charakter zemědělské činnosti v územním obvodu města. Popíšeme orientaci zemědělské produkce – na konkrétní výrobky a hlavní plodiny ve vztahu k místním podmínkám. Je současně žádoucí popsat plochu obhospodařované zemědělské půdy. Pokud se místní zemědělská činnost orientuje na šetrné formy, zmíníme je – je to např. organická produkce a agroturistika.

U hospodářských lesů uvedeme jejich rozlohu na území města a strukturu

vlastníků. Neopomeneme zmínit rozlohu lesů vlastněných městem. Pokud jsou lesy zařazeny do některé specifické kategorie podle zákona 289/1995 Sb., o lesích, uvedeme tuto skutečnost včetně výměry a odpovídajícího komentáře.

Popis průmyslových podniků do určité míry kopíruje údaje v předchozí kapitole. Zde se pokusíme popsat místní průmysl podrobněji včetně údajů, kde jsou umístěny hlavní provozy. Zmíníme konkrétní producenty a vlastníky včetně struktury výroby. Zaměříme se na průmyslové areály a zóny.

3.4 „Metabolismus“ města

Ačkoliv bude řada informací a údajů obsažena i v dalších kapitolách věnovaných jednotlivým složkám životního prostředí, zde se pokusíme popsat hlavní zdroje pro „metabolismus města“ a také toky jeho produktů. Jde nám o to nastínit další vazbu města na jeho okolí a popsat i infrastrukturu, která zajišťuje zásobování města vodou a energiemi, a infrastrukturu pro likvidaci odpadů. Díky této podkapitole, respektive díky celé kapitole 3, by si měl čtenář udělat představu souvislostí – města jako živého organismu prolínajícího se s okolním prostředím, získávajícího zdroje ze svého okolí a produkujícího zdroje, případně suroviny a hlavně odpadní látky, které do okolního prostředí naopak přecházejí.

Voda

Popíšeme zdroje pitné vody. Uvedeme, zda územní obvod města zasahuje do chráněné oblasti přirozené akumulace vod (CHOPAV). Důležitou informací je popis vydatnosti zdrojů a zejména údaj o počtu domácností napojených na veřejný vodovod. Do této části dále patří informace o provozovateli

veřejného vodovodu a kanalizace. Pokud město počítá se zásadním rozšířením vodovodní sítě nebo rekonstrukcemi, je vhodné zde tuto skutečnost uvést. Dále se zaměříme na údaje o likvidaci odpadních vod, zejména o čistírně odpadních vod (ČOV). Uvedeme, zda se ČOV nachází na území města, nebo případně jinde. Uvedeme zde recipient ČOV, tj. vodoteč, do které se vyčištěná voda vypouští. Dále zmíníme údaje o kapacitě ČOV a míře jejího využití. Byla-li provedena nebo se chystá zásadní rekonstrukce či dostavba kanalizace, resp. ČOV, zařadíme tuto informaci na konec části věnované odpadní vodě.

Příklad:

část textu ze zprávy města Vrchlabí

„Důležitým zdrojem pro život obyvatel města je voda a kvalitní zajištění vodního hospodaření. Díky své poloze nemá Vrchlabí o vodní zdroje nouzi; město se nalézá v chráněné oblasti přírodní akumulace vody (CHOPAV). Město využívá jak povrchovou vodu přímo z Labe (úpravna pitné vody v Herlíkovicích), tak vodu podzemní (z 6 pramenišť a 1 vrtu). Na městský vodovod je napojeno 83 % obyvatel, zbytek využívá vodu z vlastních studní.“

Energie

Pro tuto část zprávy je klíčové, zda má město zpracovanou energetickou koncepci, nebo ne. Slovy zákona č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií, dle § 4 může obec v přenesené působnosti pro svůj územní obvod zajistit zpracování územní energetické koncepce. Statutárním městům je toto uloženo dokonce za povinnost. Koncepce musí být v souladu se Státní energetickou koncepcí a zpracovávají ji specializované společnosti. Hlavní dodavatelé

a hlavní spotřebitelé energií jsou povinni dle zákona poskytnout v tomto součinnost. Energetická koncepce nám umožňuje zjistit, jaká je spotřeba energií ve městě a z jakých pochází zdrojů. Pokud máme tyto údaje k dispozici, zde je uvedeme. V opačném případě je možné se pokusit údaje získat od hlavních dodavatelů a spotřebitelů na základě dohody, ale podle současných zkušeností tyto společnosti poskytují příslušné informace velmi neochotně.

Pokud nemůžeme popsat strukturu zdrojů a spotřebu energie, uvedeme v každém případě hlavní zdroje energie (tepla, elektřiny), které se nacházejí na území města a zmíníme jejich provozovatele. Může se jednat o výtopny, elektrárny, teplárny, kogenerační jednotky atp. Pokusíme se alespoň obecně popsat hlavní zdroje tepla včetně paliv, která používají, zmíníme podíl centrálního vytápění a lokálního vytápění. Kromě dodavatelů a zdrojů tepla popíšeme dodavatele zemního plynu a případně základní informace o infrastruktuře plynovodů a zásadních změnách a rozšířeních této infrastruktury, které proběhly, nebo které se chystají.

Pozornost bychom dále měli věnovat obnovitelným zdrojům energie, tedy případným projektům, které v této oblasti byly nebo v nejbližší době budou na území města realizovány, a potenciálu obnovitelných zdrojů pro město (využitelnost jednotlivých druhů).

Příklad:

část textu ze zprávy města Svitavy

„V minulosti byly výhradními zdroji energie pro město Svitavy zdroje obnovitelné – energie vody, slunce a větru. Řeka Svitava byla důležitým zdrojem energie pro množství továren, které se v její bezprostřední blízkosti nacházely. Jednalo se o textilní firmy,

mlýny, dále v oblasti Svitavského údolí u města Březové nad Svitavou, obcí Brněnec a Mor. Chrastová také o papírny. K vytápění se používala takřka výhradně biomasa – dřevo z okolních lesů.

Dnes dominují spotřebě energie ve Svitavách neobnovitelné zdroje (především zemní plyn, ropa, uhlí a elektřina). Na území správního obvodu ORP Svitavy se nenachází žádný zdroj těchto energií, a proto je region závislý na jejich importu z dalších regionů. Pro vytápění je používán především zemní plyn, ve městě Svitavy existuje teplovodní síť.“

Odpady

Zde hovoříme zejména o odpadech komunálních a odpadech komunálním odpadům podobným (od podnikajících producentů odpadů – kategorie odpadů č. 20 dle vyhlášky č. 381/2001 Sb., katalog odpadů). Uvedeme zejména podíl skládkovaného odpadu, podíl termického zpracování a materiálového zpracování. Vyčíslíme množství jednotlivých vyříděných složek odpadu. Zmíníme, jaká zařízení pro nakládání s odpadem se na území města nachází a kdo je provozuje. Zaměříme se na sběrné dvory. U skládek na území města uvedeme jejich kapacitu. Nezapomeneme uvést významné projekty v oblasti odpadového hospodářství, které město v posledních několika letech uskutečnilo, nebo které případně připravuje.

3.5. Doprava

V dílčí kapitole věnované dopravě je zapotřebí uvést hlavní dopravní komunikace, které ovlivňují intenzitu silniční dopravy ve městě, jež je důležitým faktorem kvality životního prostředí. Je vhodné uvést data o nejvíce zatížených úsecích komunikací v intravilánu města, případně přímo

upřesnit intenzitu dopravy. Do této kapitoly patří i údaj o počtu osobních automobilů na obyvatele. Důležité je popsat významné změny v dopravní infrastruktuře, které nastaly v uplynulých 3 – 5 letech, případně významné investiční akce, které jsou plánovány (obchvaty, zkapacitnění, pěší zóny). Do této podkapitoly dále patří údaje o rozloze (délce) pěších zón a zón „Tempo 30“, tj. částí veřejných komunikací s maximální rychlostí omezenou na 30 km/h.

Další pasáž by měla být věnována místní hromadné dopravě, tj. přepravě cestujících v rámci systému organizovaném městem na jeho území. Uvedeme provozovatele systému MHD a počet přepravených osob za minulý rok. Výhodou je uvést trend (nárůst nebo pokles počtu cestujících) a odpovídající vlivy. Městská hromadná doprava patří do „měkkých“ (šetrných, udržitelných) forem dopravy na území města. Spolu s ní se na tomto druhu dopravy podílí i doprava pěší a cyklistická. Proto je žádoucí uvést délku cyklostezek na území města a obecně míru využívání cyklistické dopravy občany města. Na závěr podkapitoly je zapotřebí zmínit i dopravu železniční, respektive železniční trať, které pomáhají zajišťovat dopravní obslužnost na území města.

Příklad:

část textu ze zprávy města Svitavy

„Významným faktorem zatěžujícím životní prostředí města je doprava. Její negativní důsledky se projevují zejména ve zvýšené úrovni hluku, vyšší prašnosti, ve vyšší míře znečištění ovzduší či v nutném záboru ploch pro komunikace či parkovací stání. Význam dopravy v posledním desetiletí narostl, a to především kvůli zvýšení počtu osobních i nákladních vozidel ve městě. Na území obce s rozšířenou působností Svitavy je evidováno 19 259 vozidel, což znamená poměr 1 automobil na 1,7 obyvatele. K zatížení města dopravou přispívá jeho poloha jako významného uzlu silniční dopravy – křižovatky frekventovaných silnic I/34, I/35 a I/43.“

TABELÁRNÍ ČÁST

Tabelární část obsahuje přehled několika hlavních ukazatelů – indikátorů – v podobě čísel, které jsme již zmínili v textu a pro přehlednost je nyní ještě souhrnně prezentujeme. Kvantifikované údaje o vodě a odpadech budou tabelárně shrnuty v následujících kapitolách věnovaných jednotlivým složkám životního prostředí.

Č. ind.	Název indikátoru	Jednotka
3.1	Podíl veřejných výdajů na ochranu ŽP na celkových výdajích	%/rok
3.2	Veřejné výdaje na životní prostředí na obyvatele	Kč /obyvatele/rok
3.3	Spotřeba zemního plynu	%
3.4	Spotřeba elektrické energie	%
3.5	Spotřeba tuhých paliv	%
3.6	Spotřeba tekutých paliv	%
3.7	Dálkové zásobování teplem	%
3.8	Počet osobních automobilů	počet na 1000 obyvatel
3.9	Počet přepravených osob MHD	počet
3.10	Délka cyklostezek na území města	km
3.11	Délka komunikací s Tempo 30	km
3.12	Rozloha pěších zón ve městě	m ²
3.13	Počet starých ekologických zátěží	počet

IV.4 Obsah zprávy: Kapitola 4.

Specifické téma

Tato kapitola je prostorem pro „volnou tvorbu“ města. Měla by v rozsahu cca 2 – 3 normostran popsat téma, které se týká ochrany životního prostředí a je v současné době pro město aktuální. Může jít jak o „negativní“, tak „pozitivní“ témata. Pro některá města může být například tématem rekonstrukce infrastruktury,

jinde hluk a protihluková opatření. Může se jednat o téma aktuální v daném okamžiku, nebo o problém s dlouhodobým výhledem na řešení. Také lze zvolit formu prezentace probíhajícího, realizovaného nebo zamýšleného konkrétního projektu veřejnosti. Kapitola může být pojata i méně formálně. Například „Životní prostředí města očima dětí“.

V předchozích kapitolách a zejména v kapitole 3 jsme se pokusili o shrnující a komplexní pohled na životní prostředí ve městě. V následujících 6 kapitolách se zaměříme na jednotlivé složky životního prostředí, jak je to obvyklé ve zprávách na národní a krajské úrovni. Pro místní úroveň vybereme 6 neopomenutelných složek:

- odpady,
- ovzduší,
- voda,
- hluk,
- veřejná zeleň,
- ochrana přírody a využití území.

Vnitřní struktura každé kapitoly je založena na třech hlavních částech. V první části jsou zmíněny faktory ovlivňující danou složku, například zdroje hluku. V druhé části popíšeme stav dané složky, například míra hlukové zátěže obyvatelstva. Ve třetí části pak uvedeme přehled opatření a nástrojů, které může obec využít pro pozitivní ovlivnění vývoje dané složky. Do určité míry je tento přístup založen na modelu indikátorů životního prostředí Organizace pro evropskou spolupráci a rozvoj (OECD) „vliv – stav – odezva“, nicméně se tímto konceptem spíše volně inspiroje.

Pro větší srozumitelnost je další text zprávy založen na souboru několika desítek otázek pro každou složku, na které se v textu zprávy pokusíme najít odpověď. Je možné otázky a odpovědi uvádět přímo do textu kapitoly, nebo na základě otázek a odpovědí volně uspořádat souvislý text. Případně je možné vynechat otázky, které pro město nejsou významné nebo na ně nelze odpovědět. V následující části metodiky jsou uvedeny otázky pro jednotlivé kapitoly o složkách životního prostředí rozdělené vždy volně dle modelu „vliv – stav – odezva“. Stejně jako v případě kapitol 2 a 3 jsou kapitoly 5 – 10 rozděleny na textovou a tabelární

část. V textové části použijeme postup výše uvedený a v tabelární části opět shrneme hlavní číselné ukazatele (indikátory) charakterizující danou složku životního prostředí.

IV.5 Obsah zprávy: Kapitola 5.

Odpady

TEXTOVÁ ČÁST

1. Co ovlivňuje produkci komunálního odpadu ve městě?
2. Co ovlivňuje množství vytríděného odpadu?
3. Jací jsou hlavní producenti nebezpečného odpadu na území města a co ovlivňuje jeho produkci?
4. Jaké množství komunálního odpadu vzniká ve městě a jaký je trend?
5. Jaké je množství vytríděného odpadu, jaké je zastoupení jednotlivých složek?
6. Jaká je dostupnost nádob na vytríděné složky odpadu a jak se vyvíjí?
7. Jaký je trend podílu vytríděného odpadu na celkové produkci?
8. Jaký je stav a vývoj množství nebezpečného odpadu komunálního původu?
9. Přibývá, nebo ubývá “černých skládek”?
10. Jací jsou nejvýznamnější původci dalších odpadů?

Příklad:

část textu ze zprávy města Vrchlabí

„Ve Vrchlabí se za rok 2008 vyprodukovalo celkem 4412 tun komunálního odpadu, což odpovídá 338 kg komunálního odpadu na obyvatele. Množství vyprodukovaného komunálního odpadu oproti roku 2007 narostlo. Sběr nádobového tříděného odpadu ve Vrchlabí započal v roce 2001, kdy se po městě objevily nádoby na plast a papír. V roce 2002 se sortiment rozšířil o sběr skla a v roce 2006 o sběr nápojových kartonů.“

Rozmístění nádob na separovaný odpad ve městě není rovnoměrné, a to především díky protáhlému tvaru města a vzhledem k existenci průmyslových zón, kde nádoby nejsou umístěny. Z celkového množství komunálního odpadu se třídí 35 %, což oproti celostátnímu průměru (20 % v roce 2006) je vyšší a příznivější hodnota. Největší množství vytríděných složek připadá na kovy (téměř 55 % separovaného odpadu), následuje papír (24 %), sklo (12 %) a plasty (9 %).“

11. Jaký je podíl jednotlivých způsobů nakládání s komunálním odpadem a jak se tyto podíly vyvíjí?
12. Jaké jsou náklady na nakládání s komunálním odpadem a jak jsou financovány?
13. Jaký je systém likvidace velkoobjemového odpadu a jak je financován?
14. Jak je nakládáno s odpady od nejvýznamnějších původců?
15. Jak město řeší sběr vytríděných složek komunálního odpadu?
16. Jak město řeší sběr a likvidaci nebezpečného odpadu?
17. Jak město řeší neoprávněné ukládání odpadu na „černé skládky“?
18. Jaká práva a povinnosti má město v oblasti odpadového hospodářství?
19. Jaké povinnosti v oblasti nakládání s odpady má občan?
20. Jaký je stav a vývoj poplatků za odvoz komunálního odpadu?
21. Jakými hlavními předpisy a dokumenty se město řídí při nakládání s odpady?
22. Má město nějaký grantový systém v oblasti nakládání s odpady a prevence?

TABELÁRNÍ ČÁST

Č. ind.	Název indikátoru	Jednotka
5.1	Celková produkce komunálního odpadu	kg / obyvatele
5.2	Produkce nebezpečného odpadu	kg / obyvatele
5.3	Vytríděné složky – papír	kg / obyvatele
5.4	Vytríděné složky – sklo	kg / obyvatele
5.5	Vytríděné složky – plasty	kg / obyvatele
5.6	Vytríděné složky – nápojové kartóny	kg / obyvatele
5.7	Vytríděné složky – bioodpad	kg / obyvatele
5.8	Vytríděné složky – kovy	kg / obyvatele
5.9	Podíl skládkovaného komunálního odpadu	%
5.10	Podíl spalovaného komunálního odpadu	%
5.11	Podíl materiálového využití komunálního odpadu	%
5.12	Dostupnost nádob na separovaný odpad	% obyvatel
5.13	Skládky odpadů a jejich kapacita	m ³

IV.6 Obsah zprávy: Kapitola 6.

Ovzduší

TEXTOVÁ ČÁST

1. Jací jsou hlavní znečišťovatelé ovzduší ve městě?
2. Jací znečišťovatelé spadají do evidence v rámci Integrovaného registru znečišťování?
3. Jaké jsou emise ze zdrojů znečištění jednotlivých kategorií?
4. Pokud jsou hlavní znečišťovatelé ovzduší mimo město, odkud (z jakých zdrojů/podniků) znečištění ovzduší pochází?
5. Jaký vliv má na kvalitu ovzduší doprava?
6. Existuje ve městě nebo v jeho okolí podnik nebo provozovna (ČOV, skládka komunálních odpadů ad.), které znečišťují ovzduší města zápachem?
7. Jaká je struktura paliv a jejich spotřeba v domácnostech a podnicích ve městě?
8. Existují ve městě významné zdroje rizika ohrožení ovzduší únikem toxických látek?
9. Jaké jsou hlavní zdroje skleníkových plynů ve městě?
10. Jaké znečišťující látky nejvíce ovlivňují kvalitu ovzduší ve městě?
11. Kolik dní v roce byla vyhlášena smogová situace (resp. jednotlivé signály)?
12. Je ve městě funkční imisní monitoring (automatizovaný, manuální)? Pokud ano, kdo ho provozuje a jaké veličiny měří?
13. Nalézá se město v oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší? (ano/ne)
14. Jaká je kvalita ovzduší ve městě?
15. Jaká je produkce skleníkových plynů ve městě?
16. Jaké podniky ve městě (či jeho blízkém okolí) jsou zařazeny do systému emisních povolenek a kolik za ně platí?
17. Jaká je kvalita ovzduší (dle hlavních ukazatelů) ve srovnání s krajem a stavem v ČR?
18. Jak jsou občané spokojeni s kvalitou ovzduší ve městě?
19. Má město zpracovanou strategii zlepšování kvality ovzduší? Pokud ano, z kterého roku, kde je k dispozici a jak je naplňována?
20. Má město zpracovanou energetickou koncepci? Pokud ano, z kterého roku, kde je k dispozici a jak je naplňována?
21. Má město přijat jiný strategický dokument, který se danou problematikou zabývá?
22. Existují koncepce vyšších územně správních celků, které se přímo (nikoli obecně) zabývají zájmovým územím města?
23. Přijalo město obecně závaznou vyhlášku řešící problematiku ochrany ovzduší (např. zákaz rozdělávání ohňů)?
24. Byly na území města realizovány nebo se připravují významné projekty zabývající se ochranou ovzduší?
25. Jakými hlavními právními předpisy se město řídí v oblasti ochrany ovzduší?
26. Jaké jsou celkové výdaje města na ochranu ovzduší?
27. Má město nějaký grantový systém na podporu ochrany ovzduší?
28. Jaké jsou poplatky za znečišťování ovzduší?

Č. ind.	Název indikátoru	Jednotka
6.1	Počet ročních překročení imisních limitů SO ₂	počet dní
6.2	Počet ročních překročení imisních limitů NO _x	počet dní
6.3	Počet ročních překročení imisních limitů NO ₂	počet dní
6.4	Počet ročních překročení imisních limitů PM ₁₀	počet dní
6.5	Počet ročních překročení imisních limitů O ₃	počet dní
6.6	Počet ročních překročení imisních limitů CO	počet dní
6.7	Produkce skleníkových plynů města na obyvatele	CO ₂ ekv. / obyvatele
6.8	Počet dní se smogovou situací	počet dní
6.9	Poplatky za znečišťování ovzduší ze zvlášť velkých zdrojů	tisíce Kč
6.10	Poplatky za znečišťování ovzduší z velkých zdrojů	tisíce Kč
6.11	Poplatky za znečišťování ovzduší ze středních zdrojů	tisíce Kč
6.12	Poplatky za znečišťování ovzduší z malých zdrojů	tisíce Kč

IV.7 Obsah zprávy: Kapitola 7.

Voda

TEXTOVÁ ČÁST

- Jaké jsou hlavní vodní toky a plochy ve městě a blízkém okolí?
- Co ovlivňuje kvalitu podzemních a povrchových vod ve městě?
- Jaký byl vývoj srážek v uplynulém období?
- Jaký byl vývoj průtoků v místním vodním toku v uplynulém období?
- Jaké se vyskytly extrémní hydrologické situace (povodně) v minulém období?
- Jaké jsou hlavní zdroje pitné vody pro město a jakým způsobem ji domácnosti a firmy získávají?
- Jaké jsou hlavní zdroje bodového a plošného znečištění vody ve městě?
- Jakým způsobem jsou čištěny odpadní vody?
- Jaké hlavní ukazatele se sledují z hlediska kvality vody (podzemní, povrchové a pitné)?
- Jaká je kvalita vody v místním toku (místních tocích)?
- Jaká je kvalita rekreačních vod na území města?
- Vyskytla se havárie, která ohrozila kvalitu povrchových nebo podzemních vod ve městě?
- Jaká je kvalita pitné vody?
- Jak se vyvíjí spotřeba pitné vody ve městě a jaká je celková roční spotřeba (fakturovaná částka)?
- Jaká je kapacita ČOV a stupeň čištění odpadních vod ve městě?
- Jak se vyvíjí množství odpadních vod ve městě?
- Jaká je spokojenost občanů s kvalitou pitné vody a čištěním odpadních vod?

Příklad:

část textu ze zprávy města Vrchlabí

„Spotřeba pitné vody se ve Vrchlabí od roku 2000, i přes narůstající počet připojených obyvatel, postupně snižuje. Zatímco v roce 2000 bylo připojeno 73,3 % obyvatel a spotřeba domácností byla 510 tisíc m³, tak v roce 2008 při napojení 83 % obyvatel dosahovala spotřeba pitné vody 449 tisíc m³. Na jednoho obyvatele (napojeného na veřejný vodovod) tedy připadá průměrná denní spotřeba 113 litrů vody. Nižší spotřeba vody domácnostmi oproti stoupajícímu podílu napojení na vodovod je způsobena pravděpodobně jednak úsporami obyvatel, tak napojením rekreačních objektů, které nejsou stále obsazeny.“

18. Kdo je provozovatelem vodovodů a kanalizací ve městě a v jakých regionech působí?
19. Jaká je struktura nákladů na vodní hospodářství ve městě?
20. Jakými hlavními předpisy a dokumenty se město řídí v oblasti vodního hospodářství?
21. Byly v minulosti ve městě realizovány významné projekty v oblasti vodního hospodářství?
22. Plánuje město investice v oblasti vodního hospodářství a jaký bude způsob financování?
23. Má město nějaký grantový systém na podporu ochrany vod?

TABELÁRNÍ ČÁST

Č. ind.	Název indikátoru	Jednotka
7.1	Výskyt kulminačních průtoků s 3. stupněm povodňové aktivity	počet dní
7.2	Podíl obyvatel připojených na veřejný vodovod	%
7.3	Podíl obyvatel připojených na kanalizaci	%
7.4	Stupeň čištění ČOV	sekundární/terciární
7.5	Spotřeba pitné vody domácnostmi	m ³ /obyvatele
7.6	Produkce splaškové vody z domácností	m ³ /obyvatele
7.7	Cena vodného a stočného	Kč/m ³
7.8	Obsah dusičnanů v pitné vodě	mg/l
7.9	Obsah celkového dusíku na odtoku ČOV	mg/l
7.10	Obsah fosforu na odtoku ČOV	mg/l
7.11	Koeficient využití kapacity ČOV	index
7.12	Třída kvality vody místního toku	I – IV

IV.8 Obsah zprávy: Kapitola 8.

Hluk

TEXTOVÁ ČÁST

1. Jak je definován hluk, nadměrný hluk a jaké jsou dopady hluku na zdraví člověka?
2. Jaké jsou hlavní zdroje denního hluku ve městě?
3. Jaké jsou hlavní zdroje nočního hluku ve městě?
4. Došlo v uplynulém období k významnému zvýšení zatížení hlukem a jaké byly příčiny?
5. Má město zpracovánu hlukovou mapu či jiný podobný dokument?
6. Kolik procent občanů je vystaveno nadměrným denním a nočním hladinám hluku?
7. Jsou v územním plánu města znázorněny hlavní izofony? Pokud ano, na jaké ploše města jsou konkrétní hladiny hlukové zátěže a kolik obyvatel je tím postiženo?
8. Existují pro město výsledky posuzování vlivů na ŽP, které se týkaly hluku?
9. Jak občané subjektivně hodnotí hlučnost ve městě?
10. Jakými hlavními předpisy a dokumenty se město řídí v oblasti ochrany před hlukem?

11. Jaké má město možnosti omezit nadměrnou hlučnost?
12. Byly v minulosti ve městě realizovány významné projekty v oblasti ochrany před hlukem?
13. Jaká byla (je) finanční náročnost protihlukových opatření?
14. Týkají se města doporučení krajského akčního plánu ke strategické hlukové mapě (dle vyhlášky 523/2006 Sb.)?
15. Jakými předpisy a dokumenty se město řídí v oblasti ochrany před nadměrnou hlučností?
16. Má město nějaký grantový systém na podporu ochrany před nadměrným hlukem?

Příklad:

část textu ze zprávy města Svitavy

„Svitavy podobně jako jiná města podobné velikosti nemají příliš možností k omezení hlukové zátěže z dopravy. Nejúčinnějšími nástroji je především eliminace příčin hluku – tedy snížení dopravní zátěže, vybudování protihlukových stěn, výsadba zeleně podél komunikací či výměna povrchu vozovek. K výraznějšímu snížení zatížení obyvatel hlukem přispěje až vybudování obchvatu města, s plánovaným termínem zahájení 2011.“

TABELÁRNÍ ČÁST

Č. ind.	Název indikátoru	Jednotka
8.1	Podíl populace vystavené denní hladině hluku vyšší než 55 dB	% obyvatel
8.2	Podíl populace vystavené noční hladině hluku vyšší než 45 dB	% obyvatel

IV.9 Obsah zprávy: Kapitola 9.

Veřejná zeleň v zástavbě

TEXTOVÁ ČÁST

1. Jaký význam má zeleň pro kvalitu života a životního prostředí ve městě?
2. Co ovlivňuje kvalitu a zdravotní stav městské zeleně?
3. Jaké jsou hlavní důvody pro kácení zeleně ve městě?
4. Které nejvýznamnější celky městské zeleně ve městě najdeme?
5. Jaká je skladba městské zeleně?
6. Jaký je zdravotní stav městské zeleně?
7. Jak velká plocha veřejně přístupné zeleně ve městě připadá na obyvatele?
8. Jaký je poměr plochy veřejně přístupné zeleně a zastavěné plochy a jak se vyvíjí?
9. Jaký byl v daném roce počet podaných žádostí o kácení a kolik bylo kladně vyřízeno?
10. Jaká rozsáhlejší kácení proběhla a z jakých důvodů?
11. Jaký podíl obyvatel města bydlí ve vzdálenosti 300 m a méně od volně přístupných ploch veřejné zeleně (parků, zahrad)? (Dle metodiky ECI/TIMUR)
12. Má město zpracován pasport městské zeleně?

Příklad:

část textu ze zprávy města Svitavy

„Stav a kvalita veřejné zeleně se díky uvedeným péstebním zásahům a pravidelné

údržbě v minulém desetiletí zlepšila. Na jednoho obyvatele připadá 46,2 m², což je relativně velká plocha, a např. 3krát více než ve Vrchlabí. Poměr plochy veřejně přístupné zeleně v urbanizovaném území k ploše administrativního území města činí 2,55 %. Na druhou stranu je nutné poznamenat, že dochází k úbytku zelených ploch ve městě jak na veřejných, tak na soukromých pozemcích. Důvodem je mimo jiné výstavba velkých prodejen či parkovišť.“

13. Kdo má na starosti městskou zeleň?
14. Jaká jsou práva a povinnosti městského úřadu v oblasti péče o městskou zeleň?
15. Jakými hlavními předpisy a dokumenty se město řídí v oblasti ochrany zeleně?
16. Jakými opatřeními je zeleň chráněna před nežádoucími zásahy?
17. Jaké vznikly v uplynulých pěti letech významné plochy (celky) městské zeleně a jaké jsou další záměry?
18. Jaká je výměra ploch náhradních výsadeb zeleně na území města za daný rok?
19. Má město nějaký grantový systém na podporu zlepšování kvality zeleně?
20. Jaké druhy dřevin jsou vysazovány (a případně proč)?
21. Jaké jsou roční finanční náklady na výsadbu a údržbu městské zeleně?
22. Kdo má na starosti péči o městskou zeleň?

TABELÁRNÍ ČÁST

Č. ind.	Název indikátoru	Jednotka
9.1	Podíl veřejně přístupné zeleně	%
9.2	Plocha veřejně přístupné zeleně na obyvatele	m ² / obyvatele
9.3	Dostupnost veřejně přístupné zeleně	%

IV.10 Obsah zprávy: Kapitola 10.

Ochrana přírody a využití území

TEXTOVÁ ČÁST

1. Co nejvíce ohrožuje přírodu ve městě a jeho blízkém okolí?
2. Jaké je funkční rozdělení území města a jaké zde nacházíme prvky ekologické stability?
3. Jaký je vývoj ve využití funkčních ploch ve městě?
4. Jsou na území města lokality s těžbou nerostných surovin nebo lokality, kde těžba nerostných surovin probíhala?
5. Jaká je stabilita území vyjádřená koeficientem ekologické stability?
6. Jaká je plocha pozemků na území města vyňatých ze zemědělského půdního fondu za dané období?
7. Jaká je výměra lesů v majetku města (vč. lesů mimo katastrální území)?
8. Jaká zvláště chráněná území (NP, CHKO, NPR, NPP, PR, PP) (název, plocha, typ) jsou na administrativním území města?
9. Na jaké ploše administrativního území obce je vyznačen systém ÚSES (typ: biocentrum, biokoridor; úroveň: nad-regionální, regionální, lokální).
10. Je část administrativního území města zařazena do systému NATURA 2000 (evropsky významné lokality, ptačí oblasti)? Pokud ano, z jakého důvodu (existence biotopů, druhů)?
11. Je část administrativního území zahrnuta do ochrany podle mezinárodních smluv ochrany přírody (Ramsarská smlouva, Karpatská úmluva, ...)?
12. Leží na administrativním území města další typy obecně chráněných ploch – významný krajinný prvek (ze zákona i vyhlášený), přírodní park – a pokud ano, kolik, které a na jaké ploše?

13. Vyskytují se na území města zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů či biotopů?

14. Kolik památných stromů je na území města, kde se nalézají a jaké jsou to druhy?

Příklad:

část textu ze zprávy města Vrchlabí

Na základě funkčního rozdělení území se dá stanovit, zda území je z ekologického hlediska stabilní. Jedná se o tzv. koeficient ekologické stability (KES) a udává poměr ekologicky stabilnějších ploch (lesy, travní porosty, vodní plochy, ...) k plochám ekologicky méně stabilním (orná půda, zastavěné území ad.). Čím vyšší KES je, tím je území ekologicky stabilnější. KES Vrchlabí je 2,22, což odpovídá vcelku vyvážené krajině, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami.

15. Probíhá nebo probíhala na lokalitách zatížených těžbou rekultivace, pokud ano, jakého typu a na jaké ploše z celkového území zatíženého těžbou?
16. Jsou na území města staré ekologické zátěže? Pokud ano, jaké?
17. Jsou na území města lokality brown-fields? Pokud ano, jaké plochy to jsou, kolik jich je a na jaké rozloze jsou?
18. Jaká byla výše vybraných poplatků za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu za dané období?
19. Jakými hlavními předpisy a dokumenty se město řídí v oblasti ochrany přírody?
20. Přijalo město obecně závaznou vyhlášku zabývající se ochranou přírody?
21. Existuje na území města záchraná stanice pro ohrožené či zraněné živočichy?

22. Existují či fungují na území města NNO zabývající se ochranou přírody?
23. Byly na území města realizovány nebo se připravují významné projekty zabývající se ochranou přírody?
24. Má město nějaký grantový systém na podporu ochrany přírody?
25. Jaké jsou roční finanční náklady města na ochranu přírody a kam jsou cíleny?

TABELÁRNÍ ČÁST

Č. ind.	Název indikátoru	Jednotka
10.1	Koeficient ekologické stability území	index
10.2	Podíl zvláště chráněných území	%
10.3	Podíl zastavěných ploch	%
10.4	Podíl ostatních ploch	%
10.5	Podíl zemědělské půdy	%
10.6	Podíl lesní půdy	%

IV.11 Obsah zprávy: Kapitola 11.

Ekologický profil města

Následující tabulka shrnuje vybrané hlavní ukazatele z předchozích kapitol a prezentuje „ekologický profil“ města. Důležité je, že na rozdíl od jednotlivých kapitol zprávy je zde naznačen trend, tj. vývoj daného indikátoru v čase. Tuto závěrečnou kapitolu

ovšem uvádíme jako fakultativní. Pokud se v daném městě nepodaří získat dostatečné množství údajů pro časové řady (zejména vydává-li město zprávu poprvé), resp. porovnání, lze tuto prezentaci vynechat. Pokud se podaří vydat zprávu opakovaně a získat tak údaje pro srovnání, je možné kapitolu přidat do následujícího vydání zprávy.

Č.	Indikátor	Jed-notka	Město				Kraj			ČR	trend
			1995	2000	2005	2008	2000	2005	2008	2008	
2.13	Index ekonomického zatížení	index									
2.14	Registrovaná míra nezaměstnanosti	%									
5.1	Celková produkce komunálního odpadu	kg/obyv.									
5.11	Podíl materiálového využití komunálního odpadu	%									
6.4	Počet ročních překročení imisních limitů PM ₁₀	x									
7.2	Podíl obyvatel připojených na veřejný vodovod	%									
7.3	Podíl obyvatel připojených na kanalizaci s koncovou ČOV	%									
7.8	Obsah dusičnanů v pitné vodě	mg/l									
8.1	Podíl populace obyvatel vystavené denní hladině hluku vyšší než 55 dB	%									
8.2	Podíl populace obyvatel vystavené noční hladině vyšší než 45 dB	%									
10.2	Podíl zvláště chráněných území z celkové rozlohy administrativního území obce	%									
10.3	Podíl zastavěných ploch území z celkové rozlohy administrativního území obce	%									

IV.12 Obsah zprávy: Příloha

Mapa hlavních prvků

Mapa hlavních prvků ovlivňujících životní prostředí, území města a infrastruktury vhodně doplňuje textovou část zprávy. Mapu je vhodné zpracovat v prostředí geografického informačního systému (GIS) jako soubor několika vrstev. Do mapy zakreslíme zejména následující prvky:

- hranice administrativního území,
- hranice části obce,
- vodní toky a vodní plochy,
- záplavová území 100leté vody,
- lesy,
- zastavěná území,

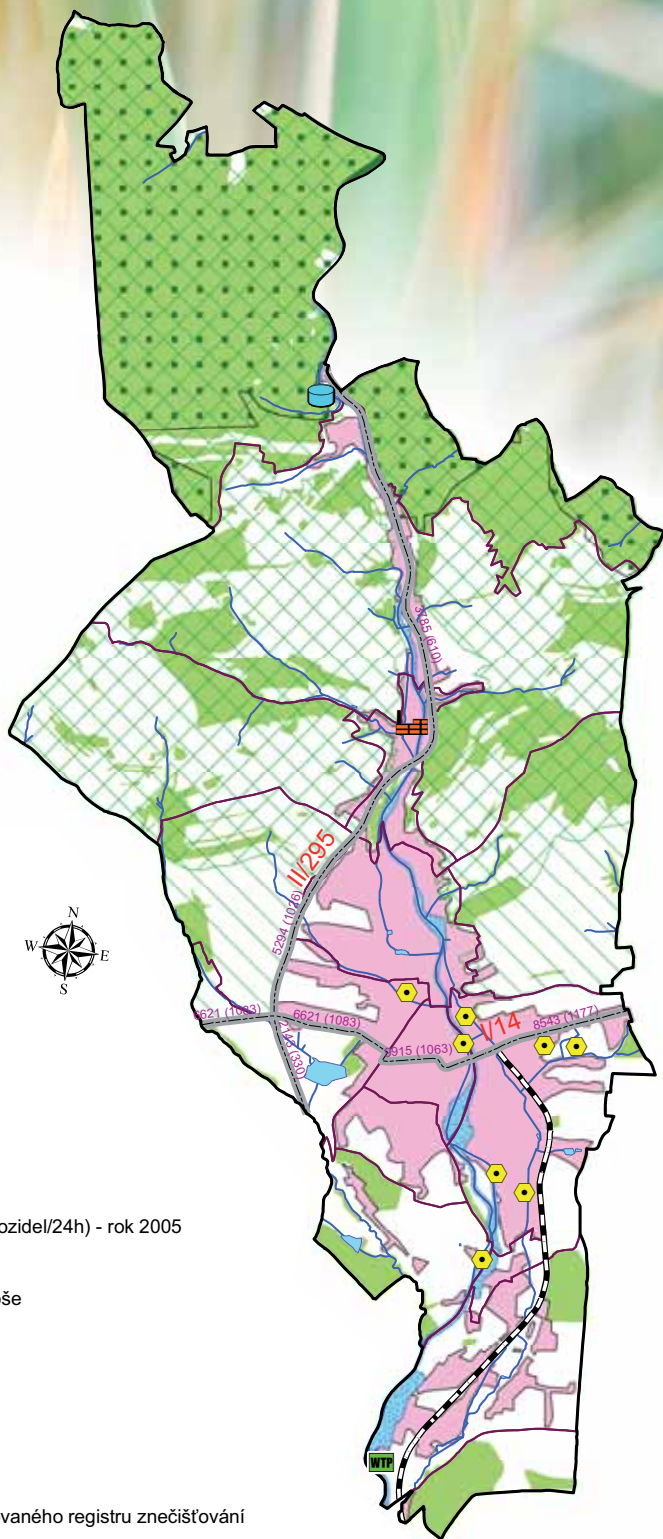
- hlavní komunikace včetně jejich číselného označení,
- dopravní intenzity na hlavních komunikacích (aut za 24 hodin/těžkých aut za 24 hodin),
- železnice,
- velkoplošná i maloplošná chráněná území (zdroj: Ústřední seznam ochrany přírody, <http://drusop.nature.cz/>),
- úpravní vody a čistírny odpadních vod,
- zdroje znečištění ovzduší dle Integrovaného registru znečištění,
- staré ekologické zátěže (zdroj: Geoportál CENIA, <http://geoportal.cenia.cz>).

Na obrázku na následující stránce vidíme příklad mapy města Vrchlabí:

Legenda

- obec Vrchlabí
- části obce
- vodní toky
- vodní plochy
- záplavové území 100leté vody
- lesy
- zastavěné území
- hlavní komunikace
- počet vozidel/24 h (počet těžkých vozidel/24h) - rok 2005
- železnice
- Evropsky významná lokalita Krkonoše
- Ptačí oblast Krkonoše
- Krkonošský národní park
- přírodní památka Labská soutěska
- úpravna vody
- ČOV
- provozovny ohlašovatelů do integrovaného registru znečišťování
- staré ekologické zátěže

0 750 1 500 2 250 3 000
metry

V. Zdroje dat pro indikátory

Metodické indikátorové listy

Kapitola popisuje indikátory, které jsou použity v jednotlivých kapitolách zpráv o stavu životního prostředí. Indikátory jsou voleny tak, aby vypovídaly o klíčových jevech životního prostředí v obci, aby byly dostupné z veřejných datových zdrojů či evidence obecního úřadu a aby jich nebyl velký počet.

Metodický list každého indikátoru je zjednodušená tabulka o 5 polích, která obsahuje (1) číslo indikátoru pro snadnější orientaci v textu skládající se ze dvou čísel (označení kapitoly ve zprávě a pořadí indikátoru), (2) název indikátoru, (3) stručnou definici indikátoru, (4) jednotku indikátoru a (5) zdroj dat pro zjištění indikátoru.

Kapitola 1.: Slovo starostky/starosty nemá tabelární část.

Struktura metodického listu

Číslo indikátoru (1)	Název indikátoru (2)	Definice (4)
	Jednotka (3)	Zdroj dat (5)

Kapitola 2.: 0 městě a lidech

2.1	Hustota zalidnění	Počet bydlících obyvatel na plochu administrativního území
	Obyvatel / km ²	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.2	Plocha administrativního území na obyvatele	Plocha administrativního území obce
	ha	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.3	Počet obyvatel	Počet trvale bydlících obyvatel obce
	Osoby	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.4	Průměrný věk	Průměrný věk trvale bydlících obyvatel v obci
	Roky	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.5	Porodnost	Počet živě narozených dětí v obci v roce
	Narození na 1000 obyvatel	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.6	Úmrtnost	Počet zemřelých v obci v roce
	Zemřelí na 1000 obyvatel	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz

2.7	Přirozený přírůstek	Rozdíl počtu narozených a zemřelých v obci v roce
	Počet na 1000 obyvatel	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.8	Migrační přírůstek	Rozdíl počtu přistěhovalých do obce a vystěhovalých z obce v roce
	Počet na 1000 obyvatel	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.9	Celkový přírůstek	Rozdíl součtu počtu narozených a přistěhovalých a součtu zemřelých a vystěhovalých z obce v roce
	Počet na 1000 obyvatel	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.10	Výskyt alergií a astmatu	Počet obyvatel s výskytem atopické dermatitidy, senné rýmy (pollinosis), stálé alergické rýmy a astmatu. Údaje za správní obvod obce s rozšířenou působností
	Počet na 1000 obyvatel	ÚZIS, dotaz na pracoviště, http://www.uzis.cz/
2.11	Výstavba nových bytů	Počet dokončených bytů (bytových jednotek) za rok
	byty/1000 obyvatel	Stavební úřad obce
2.12	Míra podnikatelské aktivity	Počet podnikatelských subjektů v obci na 1000 obyvatel obce
	Registrovaných subjektů/1000 obyvatel	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.13	Index ekonomického zatížení	Podíl součtu obyvatel starších 65 let a mladších 14 let ku obyvatelům ve věku 15–64 let
	Index	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
2.14	Registrovaná míra nezaměstnanosti	Podíl nezaměstnaných osob evidovaných úřadem práce z celkového počtu ekonomicky aktivních osob v obci
	%	Integrovaný portál MPSV, Zaměstnanost, Statistiky, http://portal.mpsv.cz/sz/stat

Kapitola 3.: Životní prostředí města v souvislostech

3.1	Podíl veřejných výdajů na životní prostředí	Množství finančních prostředků na ochranu životního prostředí z výdajové stránky rozpočtu obce k celkovým výdajům rozpočtu obce
	%	Rozpočet města
3.2	Veřejné výdaje na životní prostředí na obyvatele	Množství finančních prostředků na ochranu životního prostředí z výdajové stránky rozpočtu obce na jednoho obyvatele obce
	Kč na obyvatele	Rozpočet města

3.3	Spotřeba zemního plynu	Podíl spotřeby zemního plynu domácnostmi i podniky v obci z celkové spotřeby energií vyjádřené v GJ
	%	Energetická koncepce města. Vlastní šetření
3.4	Spotřeba elektrické energie	Podíl spotřeby elektrické energie domácnostmi i podniky v obci z celkové spotřeby energií vyjádřené v GJ
	%	Energetická koncepce města. Vlastní šetření
3.5	Spotřeba tuhých paliv	Podíl spotřeby tuhých paliv domácnostmi i podniky v obci z celkové spotřeby energií vyjádřené v GJ
	%	Energetická koncepce města. Vlastní šetření
3.6	Spotřeba tekutých paliv	Podíl spotřeby tekutých paliv domácnostmi i podniky v obci z celkové spotřeby energií vyjádřené v GJ
	%	Energetická koncepce města. Vlastní šetření
3.7	Dálkové zásobování teplem	Podíl spotřebovaného tepla ze zdrojů centrálního zásobování teplem domácnostmi i podniky v obci z celkové spotřeby energií vyjádřené v GJ
	%	Energetická koncepce města. Vlastní šetření
3.8	Počet osobních automobilů	Počet osobních automobilů na 1000 obyvatel obce
	Počet na 1000 obyvatel	Evidence automobilů. Odbor dopravy ORP. Data pouze za ORP
3.9	Počet přepravených osob MHD	Množství přepravených pasažérů za rok v rámci městské hromadné dopravy fungující na území obce
	Počet	Evidence provozovatelů MHD
3.10	Délka cyklostezek na území města	Celková délka cyklostezek na území města. Cyklostezka je pozemní komunikace vyhrazená dopravní značkou pouze pro jízdu na jízdním kole. Pravidla silničního provozu povolují užití cyklostezky též například jezdčům na kolečkových bruslích, lyžařům apod
	km	Územní plán obce. Odbor dopravy
3.11	Délka komunikací s Tempo 30	Délka komunikací v obci, na kterých je nejvyšší povolená rychlost 30 km v hodině nebo území označené dopravní značkou IP 26 a „Obytná zóna“
	km	Odbor dopravy
3.12	Rozloha pěších zón ve městě	Plocha komunikací v obci, na kterých je umístěna dopravní značka IP 27a „Pěší zóna“
	m ²	Odbor dopravy

3.13	Počet starých ekologických zátěží	Množství starých ekologických zátěží (kontaminovaná místa z období před privatizací průmyslových podniků) na administrativním území obce
	počet	Mapový portál CENIA. Tematické úlohy – Životní prostředí – Ochrana životního prostředí. http://geoportal.cenia.cz/

Kapitola 4.: Specifické/aktuální téma

Nemá závaznou tabelární část.

Kapitola 5. Odpady

5.1	Celková produkce komunálního odpadu	Celkové množství vyprodukovaného komunálního odpadu na obyvatele obce v kg za rok
	kg / obyvatele	Evidence odboru životního prostředí
5.2	Produkce nebezpečného odpadu	Celkové množství nebezpečného odpadu, které je součástí komunálního odpadu, na obyvatele obce za rok
	kg / obyvatele	Evidence odboru životního prostředí
5.3	Vytříděné složky - papír	Celkové množství vyprodukovaného papíru v rámci sběru tříděného komunálního odpadu na obyvatele obce za rok
	kg / obyvatele	Evidence odboru životního prostředí
5.4	Vytříděné složky – sklo	Celkové množství vyprodukovaného skla v rámci sběru tříděného komunálního odpadu na obyvatele obce za rok
	kg / obyvatele	Evidence odboru životního prostředí
5.5	Vytříděné složky – plasty	Celkové množství vyprodukovaných plastů v rámci sběru tříděného komunálního odpadu na obyvatele obce za rok
	kg / obyvatele	Evidence odboru životního prostředí
5.6	Vytříděné složky – nápojové kartóny	Celkové množství vyprodukovaných nápojových kartónů v rámci sběru tříděného komunálního odpadu na obyvatele obce za rok
	kg / obyvatele	Evidence odboru životního prostředí
5.7	Vytříděné složky – bioodpad	Celkové množství vyprodukovaného bioodpadu v rámci sběru tříděného komunálního odpadu na obyvatele obce za rok
	kg / obyvatele	Evidence odboru životního prostředí
5.8	Vytříděné složky – kovy	Celkové množství vyprodukovaných kovů v rámci sběru tříděného komunálního odpadu na obyvatele obce za rok
	kg / obyvatele	Evidence odboru životního prostředí

5.9	Podíl skládkovaného komunálního odpadu	Podíl komunálního dopadu, který je likvidován ukládáním na skládku z celkového množství komunálního odpadu
	%	Evidence odboru životního prostředí
5.10	Podíl spalovaného komunálního odpadu	Podíl komunálního dopadu, který je likvidován spalováním z celkového množství komunálního odpadu
	%	Evidence odboru životního prostředí
5.11	Podíl materiálového využití komunálního odpadu	Podíl komunálního dopadu, který je materiálově využíván z celkového množství komunálního odpadu
	%	Evidence odboru životního prostředí
5.12	Dostupnost nádob na separovaný odpad	Podíl populace obce, která bydlí ve vzdálenosti menší než 300 metrů od nádob na separovaný odpad. Indikátor se stanovuje v prostředí GIS. Počet obyvatel vychází z evidence obyvatel.
	% obyvatel	Vlastní šetření, GIS, Evidence obyvatel
5.13	Skládky odpadů a jejich kapacita	Množství a kapacita skládek komunálního odpadu v obci
	m ³	Evidence odboru životního prostředí

Kapitola 6.: Ovzduší

6.1	Počet ročních překročení imisních limitů SO ₂	Počet dní v roce, kdy byl překročen 24hodinový imisní limit pro koncentrace SO ₂ na dané měřicí stanici v obci
	Počet dní	Informační systém kvality ovzduší – http://www.chmi.cz/uoco/data.html
6.2	Počet ročních překročení imisních limitů NO _x	Počet dní v roce, kdy byl překročen 24hodinový imisní limit pro koncentrace NO _x na dané měřicí stanici v obci
	Počet dní	Informační systém kvality ovzduší – http://www.chmi.cz/uoco/data.html
6.3	Počet ročních překročení imisních limitů NO ₂	Počet dní v roce, kdy byl překročen 24hodinový imisní limit pro koncentrace NO ₂ na dané měřicí stanici v obci
	Počet dní	Informační systém kvality ovzduší – http://www.chmi.cz/uoco/data.html
6.4	Počet ročních překročení imisních limitů PM ₁₀	Počet dní v roce, kdy byl překročen 24hodinový imisní limit pro koncentrace PM ₁₀ na dané měřicí stanici v obci
	Počet dní	Informační systém kvality ovzduší – http://www.chmi.cz/uoco/data.html

6.5	Počet ročních překročení imisních limitů O_3	Počet dní v roce, kdy byl překročen 8hodinový imisní limit pro koncentrace O_3 na dané měřící stanici v obci
	Počet dní	Informační systém kvality ovzduší – http://www.chmi.cz/uoco/data.html
6.6	Počet ročních překročení imisních limitů CO	Počet dní v roce, kdy byl překročena 8hodinová průměrná koncentrace CO na dané měřící stanici v obci
	Počet dní	Informační systém kvality ovzduší – http://www.chmi.cz/uoco/data.html
6.7	Produkce skleníkových plynů města na obyvatele	Množství vyprodukovaných skleníkových plynů (vyjádřených jako ekvivalentů CO_2) na území města ze stacionárních i mobilních zdrojů znečištění
	CO_2 ekv. / obyvatele	Výpočet ze spotřeby energií a dopravních nároků. Energetická koncepce města. Vlastní šetření
6.8	Počet dní se smogovou situací	Počet dní v roce, kdy byla vyhlášena smogová situace
	Den	Evidence odboru životního prostředí
6.9	Poplatky za znečišťování ovzduší ze zvlášť velkých zdrojů	Výše poplatků za znečišťování ovzduší ze zvlášť velkých zdrojů znečišťování ovzduší
	tis. Kč	Roční výkaz o poplatcích za znečišťování ovzduší – zvlášť velké zdroje. Evidence krajů
6.10	Poplatky za znečišťování ovzduší z velkých zdrojů	Výše poplatků za znečišťování ovzduší z velkých zdrojů znečišťování ovzduší
	tis. Kč	Roční výkaz o poplatcích za znečišťování ovzduší – velké zdroje. Evidence krajů
6.11	Poplatky za znečišťování ovzduší ze středních zdrojů	Výše poplatků za znečišťování ovzduší ze středních zdrojů znečišťování ovzduší
	tis. Kč	Roční výkaz o poplatcích za znečišťování ovzduší – střední zdroje. Evidence ORP
6.12	Poplatky za znečišťování ovzduší z malých zdrojů	Výše poplatků za znečišťování ovzduší z malých zdrojů znečišťování ovzduší
	tis. Kč	Roční výkaz o poplatcích za znečišťování ovzduší – malé zdroje. Evidence ORP

Kapitola 7.: Voda

7.1	Výskyt kulminačních průtoků se 3. stupněm povodňové aktivity	Počet dnů v roce, kdy byl na místním toku dosažen 3. stupeň povodňové aktivity
	Počet dní	Evidence odboru životního prostředí
7.2	Podíl obyvatel připojených na veřejný vodovod	Podíl obyvatel, kteří jsou napojeni na veřejný vodovod v obci z celkového počtu obyvatel obce
	%	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci
7.3	Podíl obyvatel připojených na kanalizaci	Podíl obyvatel, kteří jsou napojeni na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod v obci z celkového počtu obyvatel obce
	%	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci
7.4	Stupeň čištění ČOV	Stupeň čištění čistírny odpadních vod v obci
	Sekundární, terciární	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci
7.5	Spotřeba pitné vody domácnostmi	Množství pitné vody spotřebované domácnostmi napojenými na veřejný vodovod přepočtené na obyvatele v obci
	m ³ /obyvatele	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci
7.6	Produkce splaškové vody z domácností	Množství splaškové vody vyprodukované domácnostmi napojenými na kanalizaci přepočtené na obyvatele v obci
	m ³ /obyvatele	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci
7.7	Cena vodného a stočného	Stanovená cena vodného a stočného v obci
	Kč za m ³	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci
7.8	Obsah dusičnanů v pitné vodě	Koncentrace dusičnanů v pitné vodě v roce
	mg/l	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci
7.9	Obsah celkového dusíku na odtoku ČOV	Koncentrace celkového dusíku ve vodě na odtoku z čistírny odpadních vod
	mg/l	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci
7.10	Obsah fosforu na odtoku ČOV	Koncentrace fosforu ve vodě na odtoku z čistírny odpadních vod
	mg/l	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci
7.11	Koeficient využití kapacity ČOV	Poměr připojených ekvivalentních obyvatel na čistírnu odpadních vod ke kapacitě čistírny odpadních vod
	Index	Evidence správce vodovodů a kanalizace v obci

7.12	Třída kvality vody místního toku	Třída jakosti vody místního toku vyjádřená 6 ukazateli (elektrolytická konduktivita, BSK ₅ , CHSK _{Cr} , amoniakální dusík, dusičnanový dusík, celkový fosfor) na nejbližším měřicím profilu toku pod obcí
	I–IV	Vodohospodářský informační portál – Evidence ISVS – Množství a jakost vody. http://www.voda.gov.cz

Kapitola 8.: Hluk

8.1	Podíl populace vystavené denní hladině hluku vyšší než 55 dB	Podíl populace obce, která je vystavená denní hladině hluku vyšší než 55 dB. Indikátor se vyhodnocuje v prostředí GIS a počet obyvatel se zjistí z evidence obyvatel
	%	Hluková studie obce
8.2	Podíl populace vystavené noční hladině hluku vyšší než 45 dB	Podíl populace obce, která je vystavená noční hladině hluku vyšší než 45 dB. Indikátor se vyhodnocuje v prostředí GIS a počet obyvatel se zjistí z evidence obyvatel
	%	Hluková studie obce

Kapitola 9.: Veřejná zeleň v zástavbě

9.1	Podíl veřejně přístupné zeleně	Podíl veřejné zeleně z celkové rozlohy administrativního území města. „Veřejnou zeleň“ tvoří plochy parků, zahrad či otevřených prostranství, které slouží pouze chodcům nebo cyklistům.
	%	Územní plán obce
9.2	Plocha veřejně přístupné zeleně na obyvatele	Plocha veřejné zeleně na 1 obyvatele obce. „Veřejnou zeleň“ tvoří plochy parků, zahrad či otevřených prostranství, které slouží pouze chodcům nebo cyklistům.
	m ² / obyvatele	Územní plán obce
9.3	Dostupnost veřejně přístupné zeleně	Podíl populace obce, která bydlí ve vzdálenosti menší než 300 metrů od ploch s veřejně přístupnou zelení. Indikátor se stanovuje v prostředí GIS. Počet obyvatel vychází z evidence obyvatel.
	%	Vlastní šetření, GIS, evidence obyvatel

Kapitola 10.: Ochrana přírody a využití území

10.1	Koeficient ekologické stability území	Koeficient ekologické stability (KES) je poměr ploch tzv. stabilních a nestabilních krajinných prvků na katastrálním území obce.
	index	Vlastní výpočet – metodika dle Löwa (http://vdb.czso.cz/vdbvo/mi/mi_ukazatel.jsp?kodukaz=6267). Data: ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
10.2	Podíl zvláště chráněných území	Plocha zvláště chráněných území dle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ku celkové ploše zvláště chráněného území
	%	Územní plán obce, Ústřední seznam ochrany přírody http://drusop.nature.cz
10.3	Podíl zastavěných ploch	Podíl ploch uváděných v katastru nemovitostí jako zastavěné k ploše administrativního území obce
	%	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
10.4	Podíl ostatních ploch	Podíl ploch uváděných v katastru nemovitostí jako ostatní k ploše administrativního území obce
	%	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
10.5	Podíl zemědělské půdy	Podíl ploch uváděných v katastru nemovitostí jako zemědělská půda k ploše administrativního území obce.
	%	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
10.4	Podíl lesní půdy	Podíl ploch uváděných v katastru nemovitostí jako lesní půda k ploše administrativního území obce
	%	ČSÚ – Regiony, města, obce – MOS – městská a obecní statistika; http://www.czso.cz
10.7	Plocha brownfields	Plocha opuštěného, nedostatečně využívaného nebo prázdného území, které může, ale nemusí mít ekologickou zátěž na území obce
	ha	Územní plán obce, vlastní šetření
10.8	Poměr plochy brownfields k zastavěné a zastavitelné ploše	Podíl plochy brownfields k ploše zastavěného a zastavitelného území vycházejícího z vymezení územního plánu
	%	Územní plán obce, vlastní šetření

VI. Metainformace

Souhrnný přehled hlavních zdrojů dat a informací o životním prostředí v ČR

Název	Forma	Oblast	Instituce	Odkaz (popis)
Resortní statistická zjišťování	Internet	Všechny složky ŽP	Ministerstvo životního prostředí	http://www.mzp.cz Ministerstvo > Resortní statistická zjišťování
Statistická ročenka životního prostředí České republiky	Publikace + internet, 1x ročně	Všechny složky ŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR/CENIA	http://www.cenia.cz Titulní strana > Data o životním prostředí > Environmentální statistika > Statistika životního prostředí
Stav životního prostředí v krajích a v hl. m. Praze	Publikace, 1x ročně	Všechny složky ŽP	Ministerstvo životního prostředí, CENIA	http://www.cenia.cz Titulní strana > Krajské zprávy
Indikátory ŽP, UR a Státní politiky ŽP	Internet	Všechny složky ŽP + další resorty	CENIA	http://portal.env.cz/
Informační systémy ČHMÚ	Internet + publikace, 1x ročně	Meteorologie a klima, voda, ovzduší	Český hydrometeorologický ústav	http://www.chmi.cz/
Informační systém kvality ovzduší (ISKO)	Internet	Ovzduší	Český hydrometeorologický ústav	http://www.chmi.cz/ Titulní strana > Čistota ovzduší
Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO)	Internet	Ovzduší	Český hydrometeorologický ústav	http://www.chmi.cz/ Titulní strana > Ochrana čistoty ovzduší
Integrovaný registr znečišťování (IRZ)	Internet	Kontaminace složek ŽP	Ministerstvo životního prostředí	http://www.irz.cz/
Informační systém Voda	Internet	Voda	Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí	http://www.voda.gov.cz/

Hydroekologický informační systém (HEIS)	Internet	Voda	VÚV T.G.M.	http://heis.vuv.cz/
Informační systém pro oblast geologie a ochrany půdy	Internet	Horninové prostředí a půda	Česká geologická služba – Geofond	http://www.geofond.cz/ Titulní strana > Informační systém
Surovinové zdroje ČR	publikace, 1x ročně	Nerostné suroviny	Geofond	http://www.geofond.cz/ Titulní strana > O nás > Dokumenty
Ústřední seznam ochrany přírody	Internet	Ochrana přírody a krajiny	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	http://www.ochranaprirody.cz/ Titulní strana > Ústřední seznam ochrany přírody
Portál ochrany přírody	Internet	Ochrana přírody a krajiny	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	http://portal.nature.cz/
Biomonitoring	Internet	Biodiverzita	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	http://www.biomonitoring.cz/
Informační systém EIA	Internet	Všechny složky ŽP	CENIA	http://tomcat.cenia.cz/eia/
Informační systém SEA	Internet	Všechny složky ŽP	CENIA	http://eia.cenia.cz/sea/
Informační systém IPPC	Internet	Integrovaná prevence a omezování znečištění	Ministerstvo životního prostředí	http://www.mzp.cz/ippc
Informační systém environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (IS EVVO)	Internet	EVVO	CENIA	http://www.cenia.cz/evvo
Informační systém odpadového hospodářství (ISOH)	Internet	Odpady	CeHO	http://ceho.vuv.cz/ Titulní strana > Informační systém odpadového hospodářství
Směrný vodohospodářský plán	Publikace, 1x 5 let	Voda	Ministerstvo životního prostředí	Tištěná publikace

Zpráva o stavu vodního hospodářství ČR	Publikace, 1x ročně	Voda	Ministerstvo zemědělství	http://www.mze.cz/ Titulní strana > Vodní hospodářství > Publikace v oblasti > Modré zprávy
Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR	Publikace, 1x ročně	Lesnictví	Ministerstvo zemědělství	http://www.mze.cz/ Titulní strana > Lesní hospodářství > Pub- likace v oblasti
Vodovody a kanalizace	Publikace, 1x ročně	Vodní hospodářství	Ministerstvo zemědělství	http://www.mze.cz/ Titulní strana > Vodní hospodářství > Publikace v oblasti
Statistická ročenka půdního fondu ČR	Publikace, 1x ročně	Horninové prostředí a půda	Český úřad zeměměřičský a katastrální	http://www.cuzk.cz/
Produkce, úprava, využití a zneškodnění odpadů	Publikace, 1x ročně	Odpady	Český statistický úřad	http://www.czso.cz/
Vodovody, kanalizace a vod- ní toky	Publikace, 1x ročně	Voda	Český statistický úřad	http://www.czso.cz/
Lesnictví a myslivost	Publikace, 1x ročně	Lesnictví	Český statistický úřad	http://www.czso.cz/

Poděkování:

Za spolupráci na přípravě metodiky jmenovitě děkujeme:

Ing. Marku Antošovi z Městského úřadu Svitavy

Mgr. Tomáši Gremlicovi z Ústavu pro ekopolitiku, o. p. s.

PaedDr. Tomáši Hákoví, Ph.D. z Centra pro otázky ŽP Univerzity Karlovy

Ing. Veronice Jandové z České informační agentury životního prostředí (CENIA)

Doc. RNDr. Milanu Jeřábkoví, Ph.D. z Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Ing. Jiřímu Stachovi z Magistrátu hlavního města Prahy

V publikaci jsou použity ilustrační fotografie ze zpráv o životním prostředí měst Dubí, Svitavy a Vrchlabí.

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Metodiku pro sestavení zprávy o stavu životního prostředí města vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, o. s. za podpory Státního fondu životního prostředí ČR v roce 2009.

Náklad: 500 ks

Grafický návrh: Insidea, s. r. o., Pobočná 873/8, Praha 4

Příprava pro tisk a výroba: Aladin Agency, Baranova 31, Praha 3

ISBN 978-80-904490-0-8

Zpracovala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009
za podpory Státního fondu životního prostředí ČR v rámci projektu
*„Příprava a zpracování zpráv o stavu životního prostředí ve městech na
základě environmentálních indikátorů a zajištění východisek pro místní
koncepce ochrany životního prostředí – metodický program pro pracovníky
veřejné správy“*

Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj

Senovážná 2

110 00 Praha 1

Telefon: +420 602 435 421

E-mail: info@timur.cz

www.timur.cz